

Stenografični zapisnik

četrté seje

deželnega zbora kranjskega

v Ljubljani

dné 18. oktobra 1889.

Nazoči: Prvosednik: deželni glavar dr. Josip Poklukar. — Vladni zastopnik: c. kr. deželni predsednik baron Andrej Winkler. — Vsi članovi razun: eksclenca knezoškof dr. Jakob Missia. — Zapisnikar: deželni tajnik Josip Pfeifer.

Dnevni red:

1. Branje zapisnika III. deželno-zborske seje dne 15. oktobra 1889.
2. Naznanila deželno-zborskega predsedstva.
3. Priloga 34. Utemeljenje samostalnega predloga gosp. deželnega poslanca Karola Kluna in družnikov z načrtom zakona, s katerim se prenarejajo §§ 5., 6. in 7. deželnega zakona z dne 20. julija 1863. l., dež. zak. št. 12, o plačevanju troškov za postavljanje in vzdrževanje katoliških cerkvenih in prebendnih poslopij, potem za priskrbovanje cerkvenih potrebščin.
4. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu najdeniškega zaklada za leto 1888. (k prilogi 5.).
5. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu blazniškega zaklada za leto 1888. (k prilogi 19.).
6. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu porodniškega zaklada za leto 1888. (k prilogi 4.).
7. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu bolniškega zaklada za l. 1888. (k prilogi 21.).
8. Ustno poročilo finančnega odseka o proračunih ustanovnih zakladov za leto 1890. (k prilogi 13.).
9. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji županstva na Bledu glede podpore za popravo mostu čez Savico in za cesto iz Vodešć v Zagorico.
10. Ustno poročilo finančnega odseka o podporah šolskim občinam za šolske zgradbe leta 1890. (k prilogi 18.) in o dotičnih peticijah občine Čérknica in občine Čeplje.
11. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji Frana Majdiča, diplomiranega živino-zdravnika, za podporo.
12. Ustno poročilo finančnega odseka o deželno-kulturnega zaklada proračunu za l. 1890. in o računskem sklepu za leto 1888. (k prilogi 6.).

Seja se začne ob 10. uri 30 minut dopoldne.

Stenographischer Bericht

der vierten Sitzung

des krainischen Landtages

zu Laibach

am 18. October 1889.

Anwesende: Vorsitzender: Landeshauptmann Dr. Josef Poklukar. — Vertreter der k. k. Regierung: Landespräsident Andreas Baron Winkler. — Sämtliche Mitglieder mit Ausnahme von: Seine Excellenz Fürstbischof Dr. Jakob Missia. — Schriftführer: Landschaftssecretär Josef Pfeifer.

Tagesordnung:

1. Lesung des Protokollés der III. Landtagsitzung vom 15. October 1889.
2. Mittheilungen des Landtagspräsidiums.
3. Beilage 34. Begründung des selbständigen Antrages des Herrn Landtagsabgeordneten Karl Klun und Genossen mit dem Gesetzentwurfe, womit die §§ 5, 6 und 7 des Landesgesetzes vom 20. Juli 1863, L. G. B. Nr. 12, betreffend die Bestreitung der Kosten zur Herstellung und Erhaltung der katholischen Kirchen- und Pründengebäude, dann zur Beschaffung der Kirchnerfordernisse, abgeändert werden.
4. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Rechnungsabschluss des Findelhausfonds pro 1888 (zur Beilage 5).
5. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Rechnungsabschluss des Irrenhausfonds pro 1888 (zur Beilage 19).
6. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Rechnungsabschluss des Gebärhausfonds pro 1888 (zur Beilage 4).
7. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Rechnungsabschluss des Krankenhausfonds pro 1888 (zur Beilage 21).
8. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Voranschläge der Stiftungsfonde pro 1890 (zur Beilage 13).
9. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Gemeinde Veldeš um Unterstützung zur Reparatur der Brücke über die Savica und für die Straße aus Wodešćik nach Muriz.
10. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Schulbaubudgeten an Schulgemeinden im Jahre 1890 (zur Beilage 18) und über die betreffenden Petitionen der Gemeinden Zirtnitz und Ticheplach.
11. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition des Franz Majdič, diplomirten Thierarztes, um Unterstützung.
12. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Voranschlag des Landeskulturfonds pro 1890 und über den Rechnungsabschluss pro 1888 (zur Beilage 6).

Beginn der Sitzung um 10 Uhr 30 Minuten Vormittag.

Deželni glavar:

Potrjujem sklepčnost slavne zbornice in otvarjam seja. Gospoda zapisnikarja naprosim, prečitati zapisnik zadnje seje.

1. Branje zapisnika III. deželno-zborske seje dne 15. oktobra 1889.

1. Lesung des Protokolls der III. Landtags-Sitzung vom 15. October 1889.

(Tajnik Pfeifer bere zapisnik III. seje v slovenskem jeziku. — Secretär Pfeifer verliest das Protokoll der III. Sitzung in slovenischer Sprache.)

Deželni glavar:

Želi kdo gospodov kak popravek v ravnokar prečitanem zapisniku?

Jaz imam samo neko tiskovno pomoto popraviti, ki se je vrnila v dnevni red III. seje, ker se namreč pri 7. točki, črka e), bere «o proračunu zaklada prisilne delavnice za l. 1889», glasiti se mora za l. 1890; prosim, da se to popravi.

Želi še kdo besede k prečitanemu zapisniku? (Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker se nihče ne oglasi, izrekam, da je zapisnik zadnje seje odobren.

2. Naznanila deželno-zborskega predsedstva.

2. Mittheilungen des Landtagspräsidiums.

Deželni glavar:

Došlo je slavnemu zboru več prošenj, in sicer zročam jaz sledeče prošnje:

Odbor asylnega društva na Dunajskem vseučelišču prosi podpore za leto 1889/90.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Bajc Franz, prov. Aufseher der Landes-Zwangsarbeitsanstalt hier, bittet um Erwirkung des Fortbezuges seiner Gnadengabe monatlicher 5 fl.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Landeschulrath hier legt vor das Gesuch des Ortschulrathes in Rob, Bezirk Gottschee, um Bewilligung einer Subvention zur Erbauung des Schulbrunnens.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Herr Braune überreicht folgende Petitionen:

Spintre Franz, Oberlehrer in Gottschee, bittet um Unterstützung zum Besuche der landwirtschaftlichen Ausstellung in Wien.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Der Ausschuss der Fachschule für Holzindustrie in Gottschee bittet um eine Subvention pro 1890.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Gospod Stegnar izročča sledeči prošnji:

Učiteljstvo Ljubljanske okolice prosi zboljšanja plač.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Učiteljstvo Kranjsko-Loško-Tržiškega okraja prosi zboljšanja plač.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Gospod Šuklje izročča sledeči prošnji:

Germ Josip, abiturijent v Novemestu, prosi mesečne podpore za izobraženje v slikarstvu.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Odbor društva v podporo ubogih gimnazijcev v Novemestu prosi podpore za leto 1890.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Gospod ces. svétnik Murnik izročča prošnjo:

Drenik Francišca bittet um Weiterbewilligung der Erziehungsbeiträge für ihre Kinder Francišca, Aloisia und Friedrich.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Gospod dr. Vošnjak izročča prošnjo pravilnega odbora podpiralne zaloge slovenskih vseučelišnikov v Gradci za podporo.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Ich überreiche das Gesuch der Vorstehung des Kronprinz-Rudolf-Hospitals zu St. Weit in Kärnten um eine Subvention.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Gospod dr. Tavčar izročča prošnjo mestne občine Kranj, da se potrebno ukrene, da se ohrani c. kr. nižja gimnazija, oziroma da se razširi v c. kr. višjo gimnazijo.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Gospod Kavčič izročča prošnjo okrajno-cestnega odbora Logaškega za podporo za zgradbo okrajne ceste Dolenji-Logatec-Rovte.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

3. Priloga 34. Utemeljenje samostalnega predloga gosp. deželnega poslanca Karola Kluna in družnikov z načrtom zakona, s katerim se prenarejajo §§ 5., 6. in 7. deželnega zakona z dne 20. julija 1863. l., dež. zak. št. 12, o plačevanju troškov za postavljanje in vzdrževanje katoliških cerkvenih in prebendnih poslopij, potem za priskrbovanje cerkvenih potrebščin.

3. Beilage 34. Begründung des selbständigen Antrages des Herrn Landtagsabgeordneten Karl Klun und Genossen mit dem Gesetzentwurfe, womit die §§ 5, 6 und 7 des Landesgesetzes vom 20. Juli 1863, L. G. B. Nr. 12, betreffend die Bestreitung der Kosten zur Herstellung und Erhaltung der katholischen Kirchen- und Pfründengebäude, dann zur Beschaffung der Kirchenverordnungen, abgeändert werden.

Poslanec Klun:

Slavni zbor! Leta 1863. bil je od slavnega deželnega zbora sprejet vladni načrt zakona o plačevanju troškov za postavljanje in vzdrževanje katoliških cerkvenih in prebendnih poslopij, potem za priskrbovanje cerkvenih potrebščin.

Ta zakon, ki je bil od presvetlega cesarja potrjen dné 20. julija 1863. l. in proglašen v 12. številki dež. zak., se opira na pravo in pravično načelo, da se duhovnim prebendarjem postavno jim zagotovljena kongrua ne sme kratiti in da naj le oni plačujejo k troškom za postavljanje in vzdrževanje katoliških cerkvenih in prebendnih poslopij in k priskrbovanju cerkvenih potrebščin, katerih letne plače presegajo njih kongruo.

Kongrua pa je tedaj znašala 315, oziroma 420 gold. Zato je v § 5. tega deželnega zakona določeno, da se dolžnost plačevanja k troškom za farna poslopja pričinja pri onih prebendarjih, ki imajo nad 500 gold. letnih dohodkov.

Ker pa ne bi bilo prav, da bi morali prebendarji s 500 do 600 gold. letnih dohodkov toliko donášati, kakor oni, ki imajo 1000 do 2000 gold., bilo je v § 6. določeno merilo, po katerem naj se ti troški razdeljujejo na cerkvene prebendarje. Po tej lestvici je bil samostalnim duhovnikom z letnimi dohodki 500 do 600 gold. plačevati deseti del, od 600 do 700 gold. deveti, od 700 do 800 gold. osmi, od 800 do 900 gold. sedmi, od 900 do 1000 gold. šesti, od 1000 do 1100 gold. peti, od 1100 do 1200 gold. četrti, od 1200 do 1300 gold. tretji del, čez 1300 gold. pa polovico stavljenih troškov, ki bi se po odbitih troških za tlako in dovaževanje po načinu, navedenem v §§ 1. do 4., ne dali poravnati.

V § 7. stoji določba, da imajo prebendarji pravico, svoj donesek plačevati v večletnih obrokih, ki pa ne smejo znašati manj, kakor tretjino presežka, ki jim čez 500 gold. ostaja.

Vsakdo pa je izprevidel, da kongrua 420 gold., ali celó 315 gold., ne zadostuje, zato je bil v državnem zboru soglasno sprejet zakon z dné 19. aprila 1885, drž. zak. št. 47, ki župnikom določuje kongruo 600, oziroma 700 gold. Vsled te premembe bi moral odslej vsak prebendar plačevati k troškom za prebendska poslopja, ako se deželni zakon z dné 20. julija 1863 ne premeni, ker ima zdaj vsak župnik več, kakor 500 gold. dohodkov. Nasledek temu bi bil, da bi mnogi prebendarji več ne imeli toliko letnih dohodkov, kolikor jih je njim po novem državnem zakonu zagotovljenih, in da bi nastajali vsled nesoglasja med državno in deželno postavo neprijetni prepiri in morda celó sitne tožbe med deželno in državno oblastjo.

Treba je torej v soglasje spraviti novi državni in naš deželni zakon, kar ravno namerava moj samostalni predlog, in kar bo tem laglje, ker se oba zakona opirata na eno in isto načelo, da mora vsakemu prebendarju za vsakdanji živež ostajati postavna kongrua in še nekaj goldinarjev čez.

Moj načrt se prav takó, kakor dosedanji deželni zakon, strogo drži tega načela, in ravno zato v § 5. nasvetuje, naj le oni doplačujejo k troškom za prebendska poslopja, ki imajo vsaj 50 gold. letnih dohodkov več, kakor znaša njih kongrua.

Gledé visokosti doneskov v § 6. bistveno ostane dosedanje merilo, in se je ta paragraf le zaradi soglasja s § 5. v tem premenil, da se za njih odmerjevanje ne jemljejo skupni dohodki, ampak presežki postavne kongruie. Ravno tako je nasvetovana prememba § 7. le stilistična posledica prejšnjih dveh paragrafov.

Slavni zbor! Ne morem si misliti, da bi slavni deželni zbor zatajil blago načelo, od katerega se je dal leta 1863. voditi, in da bi hotel prebendarjem kratiti ali jemati, kar jim je bil takrat kot opravičeno priznal; prepričan sem marveč, da se bo tudi zdaj držal istega načela in duhovnih prebendarjev ne zavezoval k troškom za stavbe in poprave, katerih oni večidel še zagrešili niso, ne zmenivši se za to, jim li potem postavno zagotovljeni in za vsakdanji živež potrebni dohodki ostajajo ali ne.

Zato prosim, naj slavni deželni zbor blagohotno sprejme moj predlog, v formalnem oziru pa predlagam, naj ga upravnemu odseku izroči v pretres in poročanje. (Klici na levi: — Rufo links: Dobro!)

Deželni glavar:

Po opravljenem redu je takoj glasovati brez razgovora, ali se izroči predlog odboru, kateri je že izvoljen, ali kateri se ima šele na novo izvoliti. Ako je sklep zanikalen, je predlog odvržen.

K besedi se je oglasil gospod deželni predsednik.

Deželni predsednik baron Winkler:

Slavni zbor! Izprosil sem si besede, da označim tukaj stališče, katero zavzema vlada nasproti predlogu, ki je bil ravno sedaj prečitán in ki ga je gospod predgovornik utemeljeval. Jaz od svoje strani kot vladni zastopnik se popolnoma vjemam s predlogom gospoda

predgovornika in ga podpiram. On je že od svoje strani na drobno in temeljito pojasnil stvar in je dokazal, da je potreba spremeniti §§ 5., 6. in 7. zakona z dné 20. julija 1863, da se namreč ti paragrafi spravijo v soglasje z državnim zakonom z dné 19. aprila 1885 o duhovski kongrui. Jaz se ne bodem dalje spuščal v razpravo, kajti danes gre le za to, da se načrt postave izroči dotičnemu odseku, in naj omenjam samo še to, da so zakoni, podobni temu načrtu, sprejeti tudi že v drugih deželnih zastopih.

Ich kann also den Antrag des Herrn Vorredners nur dankbar begrüßen und danke zugleich auch jenen Herren, welche denselben durch Beifügung ihrer Unterschriften unterstützt haben, und kann dem hohen Hause nur die Annahme des Gehehrenturfes empfehlen.

Deželni glavar:

Prestopimo torej k glasovanju o predlogu gospoda predlagatelja, ki se glasi, da se načrt izroči v pretesanje in poročanje upravnemu odseku.

Prosim gospode, ki pritrdé temu formalnemu predlogu, naj obsedé.

(Obvelja. — Angenommen.)

Predlog je soglasno sprejet.

4. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu najdenškega zaklada za leto 1888. (k prilogi 5.).

4. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Rechnungsabschluss des Findelhausfonds pro 1888 (zur Beilage 5).

Poslanec vitez dr. Bleiweis-Trsteniški:

V imenu finančnega odseka imam poročati o računskem sklepu najdenškega, blazniškega, porodniškega in bolniškega zaklada. Računski sklepi se ujemajo pri najdenškem in porodniškem zakladu skorej popolnoma s proračunom, le prav neizdatne potrebsčine so se nekoliko povišale, na drugi strani so se pa tudi dohodki zdatno povišali, ker so se oskrbovalni troški ugodno iztirjali. Čisto drugačno je pa pri računskem sklepu bolniškega in blazniškega zaklada. Tam bomo videli, da so se dohodki tudi nekoliko zvišali vsled izterjanja oskrbovalnih stroškov. Na drugi strani pa so se nekateri izdatki jako silno zvišali in to deloma zaradi više potrebsčine, namreč ker je bilo več bolnikov oskrbovanih in deloma pa tudi zaradi tega, ker se zdravniki niso povsem držali onega naloga, katerega jim je dal deželni zbor v svojem zadnjem zasedanji. Po teh kratkih opombah preidem na specijalno razpravo dotičnih zakladov.

Pri najdenškem zakladu razvidimo pri rednih stroških, da so se nekoliko povišali oskrbni troški za najdence, sicer pa neznatno, namreč za 102 gold. 5 kr. Cela potrebsčina je torej večja samo za 99 gold. 85 kr. Tudi dohodki, kot sem že popred omenil, so se nekoliko povišali. Končna imovina pa se je povišala

za 827 gold. 76 kr. Ker so pri tem zakladu le male spremembe, se mi ne zdi potrebno, obsirneje poročati o računskem sklepu tega zaklada, ter predlagam, naj se računski sklep najdenškega zaklada za leto 1888. odobri!

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

5. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu blazniškega zaklada za leto 1888. (k prilogi 19.).

5. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Rechnungsabschluss des Irrenhausfonds pro 1888 (zur Beilage 19).

Poročevalec vitez dr. Bleiweis-Trsteniški:

Pri računskem sklepu blazniškega zaklada vidimo, da so se prihodki precej zdatno pomnožili, in sicer za 2595 gold. 57 kr. Deloma zaradi tega, ker so se oskrbovalni troški ugodno izterjali, deloma pa, ker je neka žena volila precejšno svoto deželi, katera je sina oskrbovala mnogo let v Ljubljanski blaznici.

Skupna potrebsčina se je pa prekoračila pri rednih stroških za 5380 gold. 82 kr., pri izvanrednih za 30.029 gold. 82 kr. Kar se izvanrednih stroškov tiče, je tukaj prišla v računski sklep nova stavba, ki se vrsila v deželni blaznici na Studenci in kateri znesek je bil proračunjen pri deželnem zakladu. Torej se tudi tukaj ne more prav za prav govoriti o prekoračenju, le v računski sklep se je sprejela ta svota.

Kar zadeva redne troske, vidimo, da so se prekoračili pri vzdrževanju poslopij za 1234 gold. 86 kr. To se motivira od strani knjigovodstva in vodstva blaznice s tem, da so se morale razne poprave izvršiti v blaznici na Studenci, katere se niso mogle v proračun postaviti. To so namreč obsirne poprave pri strehah, popravile so se tudi razne železne peči, istotako stanovanje hišnega zdravnika, kar vse je prozvročilo prekoračenje kredita. Dalje so se prekoračili troški režije, in sicer za 2335 gold. 6 1/2 kr., in to zaradi tega, ker je bilo število blaznih in oskrbovalnih dni nekoliko večje, kot je bilo proračunjeno.

Pri tem naslovu je pa končni uspeh vender le v tem obziru ugoden, ker se je vsled vpeljave nove tarife prihranila znatna svota 2483 gold. 88 kr. Zdatno pomnožili so se troški za hirajoče umobolne, pričakovalo se je, da se bode tam oskrbovalo le okoli 40 hirajočih. Tekom leta pa je naraslo število na 50, in vsled tega so se tudi tam troški povišali za 1501 gold. 79 kr.

Kakor sem že omenil, so izvanredni troški izkazani s presežkom 30.029 gold. 82 kr. V proračunu je bilo nastavljenih za nove stavbe v blaznici le 200 gold. za lopo, ki se je imela graditi v blaznici na Studenci za mrzle kopeli, kar pa se ni moglo izvršiti, ker posestnik zemljišča blizu Ljubljance tega ni dopustil. Teh 200 gold. je torej odpadlo, vstavili pa so se oni 30.000 gold., ki so se izplačali za nove stavbe, pa so bili proračunjeni pri deželnem zakladu.

Imovina se je vsled tega, da so se razširila poslopja v blaznici, za 30.569 gold. 53 1/2 kr. pomnožila.

V imenu finančnega odseka predlagam, da se računski sklep blazniškega zaklada za l. 1888. odobri. (Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

6. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu porodniškega zaklada za leto 1888. (k prilogi 4.).

6. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Rechnungsabschluss des Gebärfonds pro 1888 (zur Beilage 4.).

Poročevalec vitez dr. Bleiweis-Trsteniški:

Pri porodniškem zakladu je skupno pokritje večje za 248 gold. 8 kr., ker so se tudi tukaj ugodno izterjali oskrbni troški za porodnice. Pri izdatkih se je najviša svota 388 gold. prihranila pri podporah za izstopivše porodnice, ker se je tam porabila ona svota, katero v ta namen blagodušno vsako leto daruje kranjska hranilnica. V drugih subrubrikah so višji izdatki le malenkostni, in nimam nič posebnega omeniti, ter predlagam v imenu finančnega odseka, naj se računski sklep porodniškega zaklada za l. 1888. odobri.

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

7. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu bolniškega zaklada za leto 1888. (k prilogi 21.).

7. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Rechnungsabschluss des Krankenhausfonds pro 1888 (zur Beilage 21.).

Poročevalec vitez dr. Bleiweis-Trsteniški:

Pri računskem sklepu bolniškega zaklada je razvidno, da je bilo pokritje mimo proračuna večje za 602 gold. 78 kr., da so nekateri presežki pri oskrbovalnih troških, potem pri obrestih zaradi znižanja nekoga dolga in pri računskih in drugih povračilih. Redni izdatki so se prekoračili za 4048 gold. 51 1/2 kr., izvanredni za 5799 gold. 13 kr. Najizdatnejše prekoračil se je proračun v rubriki IX. pri troških režije, in sicer za 3217 gold. 98 kr.

Pri preiskavi tega višega izdatka kazalo se je, da je bilo leta 1888. manj bolnikov v bolnišnici, torej manj oskrbovalnih dni, tudi cena za hrano bolnikov bila je nižja, kakor prejšnja leta, vključno teh ugodnih okolnosti se je pa izdatek precej povišal. V tem oziru poučil se je finančni odsek, da to izvira od tega, ker je bilo leta 1888. dvakrat v Poljanski podružnici precej kozavij bolnikov.

Vsled pogodbe z redom usmiljenih sestrá mora deželna plačati vsaki dan režijskih troškov 4 gold. 50 kr.,

če je le eden kozavi v podružnici, ako je pa eden kozavi in 28 nekozavij bolnikov v nji, pa 4 gold. Ker je bilo leta 1888. dvakrat po več kozavij v tej bolnišnični podružnici, so se morali drugi bolniki odmakniti in je bilo večasih le po 3—4 bolnikov v tej hiši; vključno temu je morala dežela plačati po 4 gold. 50 kr. na dan. To svoto razdelilo je knjigovodstvo na oskrbovalne dni, kateri so vsled tega izdatno naraščali, čeravno je bilo bolnikov jako majhno. Skušal je deželni odbor prepričati prekoračenje pri tej rubriki tudi tem potom, da je zdravnikom bolnišnice dal strogi ukaz, da ne sme veljati hrana posameznega bolnika več kot 28 kr. na dan. Vender bodem imel priložnost v tej stvari govoriti pri proračunu bolniškega zaklada in se danes ne bom dalje spuščal v pretresanje tega ukaza.

Pri subrubriki «XI. Miloščine» se je prihranilo 300 gold., ker se je porabila podpora kranjske hranilnice.

Pri izvanredni potrebščini nasteta je svota 5799 gold. 13 kr. za nakup njive za Bežigradom, na kateri bi morala enkrat stati bolnišnica. Ta izdatek je popolnoma opravičen, ker je temu namenu pritrtil deželni zbor.

Končna imovina se je vsled tega povišala za 7092 gold. 62 kr. Predlagam v imenu finančnega odseka, naj se računski sklep bolniškega zaklada za leto 1888. odobri.

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

8. Ustno poročilo finančnega odseka o proračunih ustanovnih zakladov za leto 1890. (k prilogi 13.).

8. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Vorschläge der Stiftungsfunde pro 1890 (zur Beilage 13.).

Poročevalec Klun:

Slavni zbor! Finančni odsek je pretresal in preiskoval proračun ustanovnih zakladov za l. 1890. in je v vsem predlogom deželnega odbora pritrtil ter jih tudi slavnemu zboru priporoča v sprejem. Prosim dovoljenja, da bi smel vsak zaklad posebej prebrati in pri vsakem opaziti, kar je morda pojasnila potrebno. (Ni ugovora. — Es wird kein Widerspruch erhoben.)

(Bere številke dijaškega zaklada iz priloge 13. — Diebst die Summen des Studenten-Stiftungsfonds aus Beilage 13.)

Pri tem zakladu mi je omenjati marg. št. 14. v § 9. letnega poročila deželnega odbora. Lanskega leta namreč prirastla je temu zakladu ustanova gospoda Gorupa za učence srednjih šol in za visokošolce. Vseh ustanov je 10, katerih je bilo razpisanih pa 7 za srednješolce in le 3 za visokošolce. Ko je pa deželna vlada gospodu Gorupu, ki si je oddajanje teh ustanov pridržal, poslala prošnje, da izmed prosilcev izbere nje, katerim hoče ustanove oddati, se je gospod ustanov-

nik nad tem spodtikal, da so se samo 3 ustanove razpisale za visokošolce in druge za srednješolce, ker more po ustanovnem pismu vse ustanove oddati visokošolcem, res je le 4 ustanove oddal srednješolcem, 6 pa visokošolcem. Zahteval je torej od vlade, naj se v prihodnje drži njegove želje in ustanovnega pisma. Deželna vlada je deželnemu odboru naznanila, da se more to zgoditi le za slučaj, ako deželni odbor ne zahteva 5% doneska deželnemu zakladu za oskrbovanje tega zaklada, ali pa šele potem, če po oddanih ustanovah še kaj preostaje. Deželni odbor se je strinjal s tem predlogom in je deželni vladi naznanil, da hoče jemati te doneske le v slučajih, ako od oddanih stipendij kaj preostaja; prosi torej, naj slavni deželni zbor ta njegov sklep odobrovaje na znanje vzame. Če slavni zbor temu pritrdi, bi bila s tem rešena tudi marg. št. 14., § 9. letnega poročila.

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ker se nihče ne oglasi, preidemo k glasovanju, in sicer o proračunu dijaškega zaklada za l. 1890. in o marg. št. 14., § 9. letnega poročila.

(Obvelja. — Angenommen.)

Poročevalec Klun:

(Bere številke zaklada dekliskih ustanov, Dullerjevega dekliskega ustanovnega zaklada in grofa Saurauovega ustanovnega zaklada, ki obveljajo brez debate. — Ließt die Summen des Mädchenstiftungsfondes, des Duller'schen Mädchenstiftungsfondes und des Graf Saurau'schen Stiftungsfondes, welche ohne Debatte genehmigt werden.)

(Bere številke P. P. Glavarjevega zaklada. — Ließt die Summen des P. P. Glavar'schen Stiftungsfondes.)

Pri tem zakladu bi slavni zbor opozarjal na marg. št. 10., 11. in 12., § 9. letnega poročila. V teh marginalnih številkah deželni odbor naznanja, da je umrl v Komendi prejšnji zdravnik Fortunat Müllner in da je moral vsled te smrti deželni odbor skrbeti, kdo bo bode sedaj opravljal službo zdravnika v Komendi. Hoteli so najpred nastaviti gosp. Edvarda Globočnika, zdravnika v Cerkljah, ali ker se je kazalo, da bode dobil službo zdravnika v Kranji, od koder bi mu bilo predač hoditi v Komendo, se ta služba ni podelila Globočniku, ampak so se naprosili zdravniki Kamniski, najprej gosp. dr. Samec, da jo je provizorno opravljal. Kakor je pa gospodom znano, je dr. Samec pred par tedni umrl in po njegovej smrti se je naprosil sedanji zdravnik v Kamniku, da on opravlja to službo. To naj blagovolé gospodje na znanje vzeti in s tem bi bile rešene marg. št. 10., 11. in 12., § 9. letnega poročila.

Poslanec Kersnik:

Slavni zbor! V XIV. seji lanskega zasedanja storil se je sledeči sklep:

«Prošnja Kamniške občine se izroča deželnemu odboru z naročilom, da z ozirom na ustanovno pismo,

katere ima v mislih le bólnico, ne pa hiralnice, stopi v dogovor z ustanovno oblastjo, ali bi se dotična bólnica Glavarjeve ustanove ne mogla napraviti v Kamniku.»

Jaz ne bodem omenjal, da je ta sklep provzročil veliko razburjenost v do ustanove opravičenih krogih Komendskih občanov, opomniti pa moram, da je ta stvar za nje jako resna. Predenj ne leži vprašanje Glavarjeve ustanove in kaj se ima zgoditi z bólnico, popolnoma jasno pred nami, toliko časa ni mogoče misliti na nove naprave, na preustroj vse te ustanove in posebno ne na naprave, katere hočem nasvetovati nadrobno še o svojem času — to je v prvi vrsti povišanje plače zdravnikov, urni razpis te službe, zidanje stanovanja za zdravnika in posebno ustanovljenje jako živo potrebnega hišnega reda. To so stvari, katere prebivalstvo samo jako živo želi. Usojam si torej danes le vprašati slavni deželni odbor: Ali je on v izpeljavi omenjenega lanskega sklepa se že obrnil do slavne vlade kot kompetentne ustanovne oblasti, je li sprejel kak odgovor in kakov je ta odgovor? Zamolčati ne smem, da se nádejam, ne le kot zastopnik Komendske občine, ampak tudi kot pravnik, da ne more biti odgovor drug nego negativen gledé lanskega deželnozbornskega sklepa in pridržujem si, o svojem času, kakor sem vže omenil, staviti prej le na kratko orisane predloge.

Poslanec dr. Vošnjak:

Deželni odbor je to resolucijo naznanil deželni vladi precej po končanem deželnem zboru in v dopisu označil svoje stališče, da on sodi iz ustanovnega pisma, da Glavar nikoli ni mislil na hiralnico, ampak le na bólnico za akutne bolezni, da se torej ustanova ni prav izvrševala dosedaj. Zavoljo mesta, kje naj bi se bólnica zidala, pa deželni odbor ni nič določnega izrekel, vprašal je le vlado, kaj ona meni, ali se ne bi dala ustanova tako spremeniti, da se zida bólnica za akutne bolezni in se obresti ne bi porabljal za hiralnico kot dosedaj. Odgovora pa deželni odbor še ni dobil.

Deželni predsednik baron Winkler:

Slavni zbor! Naj o tej stvari, ki jo je sprožil častiti gospod poslanec Kersnik, omenim, da je zaradi resolucije, ki je bila lansko leto sklenena, došel deželni vladi od slavnega deželnega odbora dopis. Ta stvar se sedaj še razpravlja, deželna vlada je namreč poprašala v tej zadevi finančno prokuraturo, ki je tudi že oddala svoje mnenje, toda ker gre za staro ustanovo iz prejšnjega stoletja, bilo je treba nadrobno pregledati vse dotične spise; žalibog da v deželnem arhivu pogrešamo nekatere spise, zlasti iz prvih let tega stoletja, t. j. iz 1803. in 1809., po katerih se je vsled Najvišjega odločila prvotna ustanova nekoliko spremenila, da ni namreč sedaj več po namenu ustanove posebne bólnice v Komendi, ampak da je iz bólnice postala hiralnica, in sicer tako, da se ne samo sprejemajo v hiralnico ubogi stanovniki iste občine, temveč da se nekaterim ubožcem tudi dajejo na roko

vsako leto podpore v denarjih. Ker, kakor sem rekel, pogrešamo dotične spise v našem arhivu, obrnila se je deželna vlada — in to se je naznanilo zajedno slavnemu deželnemu odboru — do visokega ministerstva, da dobi dotične spise; potem razodene deželna vlada svoje mnenje v tej zadevi. Naj se dostavim, da bi bilo zeleti, da bi se bólnica napravila morda v Kamniku in bi se ustanovili pogoji, pod katerimi bi se stanovniki iz Komende sprejemali v to bólnico, a sedaj mi še ni mogoče o tem oddati mnenja, ki bi vlado vezalo.

Deželni glavar:

Želi še kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Prestopimo k glasovanju, in prosim gospode, ki pritrde nasvetom finančnega odseka glede Glavarjeve ustanove, naj blagovolé obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Predlog je sprejet.

Poročevalec Klun:

(Bere številke sirotinskega zaklada. — Liest die Summen des Waisenhausfondes.)

Pri tej ustanovi bi opozarjal na marg. št. 9., § 9. letnega poročila, v katerej gospodje najdejo imena tistih sirot, katerim so bile podeljene deželne ustanove.

(Obvelja. — Angenommen.)

(Bere številke učiteljske ustanove, Ilirskega ustanovnega zaklada za slepe, cesarice Elizabete zaklada za invalide, Postojinske jame zaklada za invalide, Trevizinijeve ustanove za invalide, Metelkove ustanove za invalide, ustanovnega zaklada Ljubljanskih gospá št. I. za invalide, ustanovnega zaklada Ljubljanskih gospá št. II. za invalide, Kalistrovega ustanovnega zaklada, Holdheimove ustanove za gluhoneme, Wolfove ustanove za gluhoneme, dr. Lovro Tomanove ustanove, Hans Ad. Engelshausnerjeve ustanove za ubogé plemenitaze, baron Flödnigovega ustanovnega zaklada in Josipine Hotschevarjeve podporne ustanove iz priloge 13., katere obveljajo brez debate. — Liest die Summen des Lehrerstiftungsfondes, des Illyrischen Blindenstiftungsfondes, des Kaiserin-Elisabeth-Invalidenfondes, des Adelsberger-Grotten-Invalidenfondes, des Trevisini'schen Invaliden-Stiftungsfondes, des Metelko'schen Invaliden-Stiftungsfondes, des Laibacher Frauenverein-Invaliden-Stiftungsfondes Nr. I, des Laibacher Frauenverein-Invaliden-Stiftungsfondes Nr. II, des Kalister'schen-Stiftungsfondes, des Holdheim'schen Taubstummen-Stiftungsfondes, des Wolf'schen Taubstummen-Stiftungsfondes, des Dr. Toman'schen Stiftungsfondes, des Hans Adam Engelshausner'schen Stiftungsfondes für arme Adelige, des Freiherr von Flödnig'schen Stiftungsfondes und der Josefina Hotschevar'schen Unterstützungs-Stiftung, aus Beilage 13, welche ohne Debatte genehmigt werden.)

Gledé ustanove Josipine Hotschevarjeve omenjam, da je tudi sele v novšem času prišla v oskrbovanje deželnega odbora, kateri nam poroča v marg. št. 15., § 9. letnega poročila, «da je ustanovila gospa Josipina

Hotschevar za udove, sirote, šolarje Radovljiške mestne srenje in občino Radovljiško ustanovo z zakladno glavnico 28.000 gold., dalje ustanovo za vzdrževanje učiteljske hiše v Radovljici z 2000 gold.»

Deželni odbor je gledé na blagi namen, ki ga je ustanoviteljica imela, sklenil, da oskrbuje to ustanovo brezplačno, t. j. ne da bi zahteval 5% oskrbovalnih doneskov za deželni zaklad. V imenu finančnega odseka predlagam, naj se tudi ta ukrep deželnega odbora odobrovaže na znanje vzame.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sedaj bi z dovoljenjem slavnega zbora poročal še o marg. št. 4., § 9. letnega poročila, ki je v tesni zvezi z ustanovnimi zakladi.

Deželni glavar:

Ali je kaj ugovora zoper to?

(Nihče ne ugovarja. — Es wird kein Widerspruch erhoben.)

Ker ni ugovora, prosim gospoda poročevalca, da poroča.

Poročevalec Klun:

Glavnica šesterih ustanovnih zakladov naložena je deloma tudi v ogerskih in sedmograških zemljiških obveznicah. Po sklepu državnega zbora ogerskega pa je bil finančni minister ogerski pooblaščen, vse te obveznice odpovedati in kapital izplačati, ako morebiti lastniki ne bi bili pripravljene mesto gotovega denarja vzeti nove ogerske obligacije po kurzu z dné 16. januarja 1889. l. v znesku 88 gold. 50 kr. za 100 gold. Deželni odbor je pa mislil, da bi bilo morebiti bolje, ta denar naložiti v obveznicah domačega deželnega posojila in se je obrnil zarad tega do deželne vlade, ki ima kot vrhovna oblast pri tem odločevati, z vprašanjem, bi li ona ne privolila, da se ta denar tako naloži, kakor je deželni odbor predlagal, mislil je, da bi bilo to zarad tega bolje, ker se bodo ogerske nove obveznice izžrebale šele v 70. letih, domače posojilo pa že v 40. letih. Deželna vlada ni imela nič proti temu, da bi se en del naložil v domačem deželnem posojilu, pač pa je imela pomisleke, da bi se naložila vsa glavnica v domačem posojilu; zato je naročila deželnemu odboru, naj polovico omenjenega denarja naloži v domačem posojilu, drugo polovico pa v državnih obligacijah. Deželni odbor se je temu vdal, in prosim, da slavni zbor ta ukrep deželne vlade in deželnega odbora na znanje vzame. S tem bi bila torej rešena marg. št. 4., § 9. letnega poročila.

Kar se zneska tiče, vidimo, da imajo v sedmograških in ogerskih obveznicah en del svoje glavnice naslednji zakladi: dijaški, Glavarjevi, Kalistrovi, Wolfovi in Flödnigovi ustanovni zaklad skupaj 122.100 gold. star. den., muzejski zaklad 20.000 gold., deželni zaklad pa 4100 gold. star. den. Gledé muzejskega zaklada je užitnica Viktor Smolétove zapuščine privolila v nakup obligacij novega deželnega posojila, in torej tudi od te strani ni nobenega zadržka.

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ako ne, preidemo k glasovanju in prosim gospode, ki marg. št. 4., § 9. letnega poročila na znanje vzamejo, naj blagovolé obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Predlog je sprejet.

9. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji županstva na Bledu gledé podpore za popravno mostú čez Savico in za cesto iz Vodešč v Zagorico.
9. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Gemeinde Beldes um Unterstützung zur Reparatur der Brücke über die Savica und für die Straße aus Wodeschitz nach Auriz.

Poročevalec Šuklje:

Finančnemu odseku izročila se je peticija, v katerej prosi županstvo v Bledu denarne podpore 5000 gld. za popravno mostú čez Savico pod Bodeščami in izpeljavo ceste iz Vodešč čez Ribno v Zagorico. Iz prilog te peticije se razvidi, da je ta občinski most v istini silno potreben popravka, ker okrajno glavarstvo Radovljisko ustavilo je že promet čez ta most. Troški te poprave bi stali 4264 gld. 6 kr., in o tem ni dvombe, da je za dotične okraje, katerim služi, ta svota, ki bi jo morali pokrivati zgolj iz svojega, preveč. Kar se tiče ceste, dolga bi bila, ker do sedaj niso imeli kolovozne ceste 4013 m, vsi troški za most in izpeljavo ceste stali bi v denarjih 7084 gld. 86 kr., poleg tega bi bilo še dela *in natura* za 3087 gld. 41 kr.

Bilo je sedaj v prvi vrsti finančnemu odseku pretresovati, ali je zares omenjena občinska pot in občinski most tolike koristi in tako potreben, da gre privoliti deželno podporo. Kar se tiče tega občila, moram povdarjati, da nekatere vasi tega okraja, na pr. vasi Ribno in Vodešice, nimajo nobene cestne zveze niti z Bledom niti z Lescami in Radovljico. Tedaj nastajajo tukaj naravne težave v mnogih slučajih, ki so tudi navedeni in izraženi v tej prošnji. Ako se pa napravi ta cesta, bodo tudi drugi kraji imeli nekaj dobička od tega. Jaz opozarjam tukaj pred vsem na Bohinjsko dolino, katera bode krajšo pot imela do Radovljice, gotovo pa tudi do Kamne gorice in Kropo. Ako se napravi ta most, imamo ravno in veliko krajšo zvezo med Kropo, Kamno gorico, Lipnico i. t. d., potem čez Vodešice in Ribno v Zagorico in Bled. Se vé, svota 5000 gld., ki se zahteva, ni v pravem razmerji s troški, provzročeni po tej zgradbi, in ako se oziramo na to, da gre le za občinsko cesto in občinski most, prišel je finančni odsek od tega zaključka, da pač gre prisoditi nekaj podpore z ozirom na prej naglašeno korist, da pa ne more biti tako eksorbitantna, kakor jo zahteva županstvo Blejsko.

V imenu finančnega odseka usojam si torej navetovati:

Slavni zbor naj sklene:

Deželni odbor se pooblašča, da naukaže županstvu v Bledu za izpeljavo nove ceste iz Bodešč čez Ribno v Zagorico in za popravno mostú čez Savico pod Bodeščami iz kredita za cestne stavbe podporo 1000 gld. v razmerji z napredujočim delom.

Abgeordneter Excellenz Baron Schwegel:

Hohes Haus! Ich habe nicht die Absicht, gegen diesen Antrag, welchen der geehrte Herr Referent des Finanzausschusses eben vortrug, zu sprechen, aber auf zwei Punkte möchte ich die Aufmerksamkeit des hohen Hauses hinlenken, die meines Erachtens besondere Berücksichtigung verdienen.

In erster Linie hat der Herr Berichterstatter darauf hingewiesen, daß es wünschenswert sei, die Aufmerksamkeit bei dieser Straßenumlegung auch auf den Umstand zu richten, daß sie eine kürzere Verbindung zwischen der Wochein einerseits und Radmannsdorf andererseits ermögliche. Diese Abkürzung des Weges wird aber bei der Umlegung der Straße, wie sie geplant ist, vielleicht nicht in der Weise erreicht werden, als wenn der Straßenzug über Seebach geführt würde. Ich würde mir also die Ansicht auszusprechen erlauben, daß es sich empfehlen dürfte, diese Tracé durch Organe des Landesauschusses prüfen zu lassen, und wenn es sich herausstellt, daß eine derartige Verbindung über Seebach zweckmäßiger sei, als die über Auriz vorgeschlagene für den Verkehr zwischen der Wochein und Radmannsdorf, dürfte es keiner weiteren Schwierigkeit unterliegen, eine Aenderung der Tracé durchzuführen.

Es wäre daher der Antrag des Finanzausschusses dahin zu modificieren, daß der Landesauschuss beauftragt wird, diese Tracé zu prüfen, beziehungsweise mit Rücksicht auf die Erleichterung des Verkehrs zwischen der Wochein und Radmannsdorf auch eventuell eine andere Tracé zu vereinbaren.

Der zweite Punkt, auf welchen ich die Aufmerksamkeit des hohen Hauses zu lenken mir erlaube, ist der Schwerpunkt der Frage, nämlich der Brückenbau über die Save. Die Straße wird vielleicht aus den Mitteln jener Gemeinden, die schon für solche Dinge viel gethan haben, hergestellt werden können, das schwierige, kostspielige Object des Brückenbaues ist es aber, worauf die ganze Aufmerksamkeit zu concentriren ist. Wir werden nach meiner Ansicht am meisten die Sache fördern, wenn wir den Beitrag von 1000 fl., welchen der hohe Landtag zu widmen im Begriffe steht, speciell für den Brückenbau über die Save widmen.

Mit Rücksicht auf diese beiden Punkte, auf welche ich Ihre Aufmerksamkeit zu lenken mir erlaubte, nämlich die Verwendung des Betrages von 1000 fl. für die Herstellung der sehr schadhaften und nothwendigen Brücke über die Save einerseits und andererseits die Ueberprüfung der Tracé mit Rücksicht auf die Erleichterung des Verkehrs zwischen der Wochein und Radmannsdorf, stelle ich den Zusatzantrag:

Der Landesauschuss wird ermächtigt, die Tracé der projectirten Straße mit besonderer Berücksichtigung der Erleichterung des Verkehrs zwischen der Wochein und

Radmannsdorf einer Ueberprüfung zu unterziehen und zur Herstellung der Brücke den Betrag von 1000 fl. zu bewilligen.

(Se podpira. — Wird unterstützt.)

Poročevalec Šuklje:

Kakor sem razumel častitega gospoda predgovornika, naglaša on popravo mostú čez Savico kot pravi namen, za katerega naj se dovoli kredit in nadalje predlaga, naj se še enkrat pregleda trasa z ozirom na olajšavo prometa med Bohinjem in Radovljico. Jaz moram formalno zastopati predlog finančnega odseka, ker od njega nimam pooblastila, kaj drugega nasvetovati, deželni odbor pa lahko dá napotek dotičnemu županstvu. Za svojo osebo pa ne bi imel nič proti predlogu gospoda poslanca Schwegelna.

Deželni glavar:

Preidemo k glasovanju, in pustil bom najpred predlog finančnega odseka v tistih točkah odprt, v katerih ga spreminja predlog gosp. poslanca Schwegelna.

Prosim gospode, ki pritrde predlogu finančnega odseka, v kolikor ni v nasprotju s predlogom gosp. poslanca Schwegelna, naj blagovolé obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Predlog je sprejet.

Prosim še glasovanja o dostavku gosp. poslanca Schwegelna, in gospodje, ki temu pritrde, naj blagovolé obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Predlog je sprejet.

10. Ustno poročilo finančnega odseka o podporah šolskim občinam za šolske zgradbe leta 1890. (k prilogi 18.) in o dotičnih peticijah občine Cérknica in občine Čeplje.

10. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Schulbaufubventionen an Schulgemeinden im Jahre 1890 (zur Beilage 18) und über die betreffenden Petitionen der Gemeinden Zirknitz und Tschepelach.

Poročevalec dr. Vošnjak.

Slavni zbor! V prilogi 18. poroča deželni odbor o podporah šolskim občinam za šolske zgradbe l. 1890. Finančni odsek je razpravljal to poročilo in se v obče strinja z deželnim odborom gledé podpor, ki se naj dadó posameznim občinam. Le pri dveh občinah je nasvét deželnega odbora spremenil, za občino Mozelj je deželni odbor predlagal 250 gld. in to zarad tega, ker bode stavba stala 3695 gld. Občina dosedaj še nobene podpore ni dobila. Finančni odsek pa je, pregledavši dotični akt, našel, da je okrajni šolski svét v

Kočevji nasvetoval le 150 gld. in istotako tudi deželni šolski svét le 150 gld. Zatorej je finančni odsek, kot v drugih slučajih, tega mnenja, naj se večja podpora, nego sam okrajni šolski svét nasvetuje, ne dovoli, tembolj, ker se bodo v prihodnem letu gotovo zopet oglasili za podporo, ki se bode njim dovolila primerno, kot drugim občinam.

To velja tudi za Homec. Deželni odbor je predlagal 500 gold., med tem ko okrajni in deželni šolski svét predlagata le 300 gold., torej je finančni odsek sklenil nasvetovati le 300 gold. V ostalem se finančni odsek strinja s predlogi deželnega odbora, natisnenimi v prilogi 8.

Nadalje je vložila prošnja občina Čeplje tudi za podporo. Županstvo razlaga, da se bode tam že dovoljena šola zidala in da so že prosili za 25 % občinske priklade, da si napravijo zaklad za zidanje te šole. Ker so troški proračunjeni na 5000 gld., nasvetuje finančni odsek, naj se prošnja usliši in dovoli občini Čeplje 500 gold.

Gledé prošnje občine Cérknica za novo podporo pa nasvetuje finančni odsek, naj se odkloni, ker je občina že dobila 800 gold. podpore, dasi navedejo, da imajo 50 % občinskih priklad ravno zavoljo dolga, v katerega so zabredli zavoljo zidanja te šole.

Kar zadeva podporo za mesto Ljubljansko, sklenil je finančni odsek, da se bode o tej prošnji posebej poročalo.

Finančni odsek torej nasvetuje:

Slavni deželni zbor naj sklene:

I. Za zgradbe ljudskih šol se dovolijo podpore iz deželnega zaklada občinam:

1. Selce	800 gold.
2. Rateče	300 »
3. Prežganje	100 »
4. Črnomelj	200 »
5. Metlika	200 »
6. Štrekljevec	100 »
7. Radence	300 »
8. Št. Vid pri Cérknici	150 »
9. Mozelj	150 »
10. Lienfeld	300 »
11. Šmihel pri Novemestu	300 »
12. Sv. Trojica	300 »
13. Homec	300 »
14. Radomlje	100 »
15. Motnik	100 »
16. Trboje	100 »
17. Trebnje	200 »
18. Čeplje	500 »

Skupaj . . . . . 4500 gold.

Prošnja občine Cérkniške za podporo se ne usliši.

Deželni glavar:

Otvaram splošno razpravo. Želi kdo besede? (Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Prestopimo v nadrobno razpravo, in prosim gospoda poročevalca, naj bere posamezne nasvete.

Poročevalec dr. Vošnjak:

(Bere nasvete finančnega odseka za podpore posameznim občinam, ki obveljajo brez debate. — *Liest die Vuträge des Finanzaußschusses, betreffend die Subventionen an die einzelnen Gemeinden, welche ohne Debatte genehmigt werden.*)

(Bere — *Liest:*) Prošnja občine Cerkniske za podpora se ne usliši.

Poslanec Kavčič:

Ker je slavni finančni odsek prošnjo občine Cerkniske odbil, smatram si za svojo dolžnost, da v tej zadevi nekoliko besed spregovorim. Ako pogledamo na razmere, katere kraljujejo v Cerkniski občini, vidimo, da bogastva tam doma ni, ampak revščina. osebito pa letos. Le pomislimo, da imajo tam blizo Cerknisko jezero, katero le v suhih letih daje nekoliko koristi, to so namreč senožeti in njive ob imenovanem jezeru. A to vse bilo je letos vsled vednega deževja vedno pod vodo, tako, da niso ubogi Cerknicanje dobili potrebne krme in stelje. Slavni finančni odsek se je oziral na to, da je Cerknica ze dobila 800 gold. za zgradbo nove šole. To je res, ali troški znašali so 9000 gold., torej niti $\frac{1}{10}$ zgradbenih troškov niso dobili; če se pa ozremo na razmere drugih občin, vidimo, da nekatere dobé 15, 16 in celó 17% gradbenih troškov, torej se razvidi, da se Cerknici ni odveč dalo, ako se je nji dalo 800 gold. Pomisliti pa je, da plačuje ta silne naklade, 50%, in to vsled troškov, koji so narastli vsled naprave nove šolske zgradbe, in ker izven doklade nima občina nijednih dohodkov. Nadalje mi je omeniti, da je proračunjeno, da daje dežela za zgradbe šol letno podpora v znesku 6000 gold., dosihmal pa znaša vsa ta svota, oziroma določene podpore, katera se bode izdala, 4500 gold., torej s tem, ako bi se dalo kako malo podpora Cerkniski občini, bi se nikakor ne presegla ona svota, koja je deželni odbor v to svrho odločil, radi tega si usojam staviti predlog:

«Slavni deželni zbor naj blagovoli šolski občini Cerknica privoliti podpora 100 gold.»

Deželni glavar:

V prvej vrsti mi je vprašati, ali se predlog gosp. poslanca Kavčiča podpira. Prosim torej gospode, ki ga podpirajo, naj blagovolé ustati.

(Se podpira. — *Wird unterstützt.*)

Predlog je zadosti podprt in je v razpravi.

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — *Niemand meldet sich.*)

Torej dam besedo gospodu poročevalcu.

Poročevalec dr. Vošnjak:

Kot poročevalec finančnega odseka bi moral govoriti proti temu predlogu, jaz pa sem že v finančnem odseku zagovarjal, naj se prošnja usliši, ker je utemeljena. Za svojo osebo torej moram prositi, naj se prošnja usliši.

Deželni glavar:

Preidemo k glasovanju in prosim gospode, ki pritrde predlogu gospoda poslanca Kavčiča, naj blagovolé ustati.

(Se odkloni. — *Wird abgelehnt.*)

Predlog je zavržen; prosim torej gospode, ki pritrde predlogu finančnega odseka, naj blagovolé obse-deti.

(Obvelja. — *Angenommen.*)

Predlog finančnega odseka je sprejet.

Poročevalec dr. Vošnjak:

Finančni odsek je razvidel iz prošenj, ki so se predložile deželnemu odboru za podpore, da je zopet mnogo takih občin vmes, ki prav malo davka na leto plačujejo, si pa vender nakladajo neprimerne troške po pet, šest, sedem tisoč goldinarjev za zgradbe novih šol. Slavni deželni zbor je že pred več leti v tem zmislu sklenil resolucijo, naj se opozarjajo okrajni šolski sveti, naj ne delajo prevelikih troškov za zgradbe, ker ni v nobenem razmerji, da bi občine, ki imajo par sto goldinarjev davka, zidale šolska poslopja za več tisoč goldinarjev. Občine se zadolžujejo in si nakladajo za poznejše čase velika bremena, ker so šolske potrebščine velike in je potem treba vsako leto nakladati si do 20% priklad. Zato je sklenil finančni odsek, priporočati slavnemu zboru še sledečo resolucijo:

«II. Deželnemu odboru se naroča:

1.) Da opozarja c. kr. deželni šolski svet na silna bremena, katera si nalagajo mnoge majhne občine s sklepom, da bodo zidale nova šolska poslopja, ker take občine troške za zgradbo dostikrat še po 500% dokladih na svoje davke ne bi mogle poplačati. Slavni c. kr. deželni šolski svet naj torej upliva na to, da načrti za šolske stavbe ne presegajo sredstev, katera zmorejo občine.»

Potem se je finančni odsek tudi spominjal, da je kranjska hranilnica od l. 1884. do l. 1886. po 6000 gold. podpore dala občinam za zgradbe ljudskih šol, šele l. 1886. je ponehala, kot je bilo lanskega leta poročano, ker se je hranilnica baje bala, da bi se sedanji šolski zakon bistveno spremenil. Ker se dosedaj nobena sprememba ni zgodila in torej ta izgovor nima pravega temelja več, bi kazalo, da bi kranjska hranilnica tudi zanaprej doneske dajala za zgradbe ljudskih šol, kot je storila l. 1884. do l. 1886., in iz tega razloga je sklenil finančni odsek in predlaga resolucijo, katerej naj blagovoli slavni zbor pritrčiti:

«2. Deželnemu odboru se naroča, da se obrne do slavne kranjske hranilnice s prošnjo, da bi, kakor od leta 1884. do 1887. pripomogla s podporami občinam, katere so prisiljene, zidati si nova šolska poslopja.»

Poslanec Hribar:

Oglasil sem se k besedi za to, da spregovorim k drugi resoluciji. S to resolucijo strinjam se sicer popolnoma, vender pa se ne morem strinjati z utemeljevanjem gospoda referenta, ki je dejal, da je kranjska

hranilnica zaradi tega, ker je bila nevarnost, da bode sprejet Liechtensteinov predlog, odrekla deželi donesek, kateri je dovoljevala vsako leto za šolske stavbe in da se sedaj, ker ni več te nevarnosti, lahko obrnemo do hranilnice, naj bi ta donesek zopet dovoljevala.

Jaz mislim, da je bilo neopravičeno, ako je kranjska hranilnica s tako motivacijo mogla stopiti pred deželo in odrekati donesek, kateri je prej delila. Kranjska hranilnica je javni zavod in dovoljeno je torej, da se o njej javna kritika izreče. Ona je zavod, v kateri se stekajo prihranki cele dežele, posebno slovenskega naroda; zato je pa tudi njena dolžnost, da podpira kulturne in dobrodelne namene v deželi. Šolstvo skrbi v prvi vrsti za izomiko naroda, zato je tudi vredno podpore. Kranjska hranilnica je to nekaj časa sama priznavala; potem pa iz razlogov, katerih naravnost priznati ni hotela in je zato mesto njih navedla prej označeni ničevi izgovor, ustavila svoj donesek in začela v tem večji meri deliti podpore onim zavodom, ki se ne naslanjajo na večino naroda v deželi. Imam pred seboj računsko zaključke kranjske hranilnice zadnjih treh let in iz teh se vidi, da je v tem, ko je l. 1886. za čisto nemške zavode v deželi dovolila 3490 gold. in l. 1887. 7395 gold. 92 kr., dovolila l. 1888. vže znesek 8093 gold. 83 kr. Med temi zavodi, nad katerimi hranilnica posebno rada svojo milost izliva, je pred vsemi nemški »Schulverein«, o katerem ne bodem danes tukaj govoril, kaj je in kaj namerava, o katerem pa vemo, da ga v Ljubljani treba ni bilo, kajti za potrebe nemškega šolstva je v Ljubljani preskrbljeno po šolah, katere je ustanovil mestni zastop.

Rekel sem, da je neopravičeno, ako hranilnica pravi, da zaradi Liechtensteinovega predloga noče več podpor dajati, kajti, ko bi se bil ta predlog tudi sprejel, sole bi bile ostale, kar so, namreč vzgojevalnice naroda, in oni, katerim je na tem ležeče, da ostanejo vzgojevalnice naroda, nimajo pravice, da bi potem, ako imajo fond za to na razpolaganje in so moralno za to obvezani, odrekli pomoč.

Kranjska hranilnica bode se morebiti ponašala z moralnim uspehom, ker je odstopil knez Liechtenstein. Naj se zadovolji s tem in naj ohrani mnenje, da ga je strmoglavila ona s svojo motivacijo, vsled katere je odrekla donesek za šolske stavbe in naj se zavé sedaj zopet moralne svoje dolžnosti, da za podporo šolskih zgradb na Kranjskem dovoli nekaj svôt. Mislim, da ni opravičeno, da zavod kot hranilnica svetlobo in solnce tako napačno deli nad prebivalci dežele Kranjske, da v Kočevje, kjer je takó malo odstotkov vsega deželnega prebivalstva in od koder ne dobiva skoro nikakih vlog, ker imajo Kočevci svojo lastno hranilnico, največ podpore pošilja; za zavode pa, ki so določeni povzdigi slovenske omike, ne stori skorej ničesar.

Jaz tedaj priporočam resolucijo finančnega odseka in mislim, da zavod, kot je kranjska hranilnica, bode vedel tudi ozirati se na svoje moralne zaveze, da kaj stori za šolstvo.

Abgeordneter Dr. Schaffer:

Ich glaube, daß, wie meine Wenigkeit, so auch das hohe Haus überrascht sein muß, bei dieser Gelegenheit eine solche Kritik der kranjischen Sparcasse zu hören. Ich glaube nicht, daß sie geeignet sein wird, im Momente, wo eine Bitte an die Sparcasse beschloffen werden soll, diese Bitte zu befürworten. Es ist nicht meine Absicht, mich hier in die Frage über die Natur der Sparcassen des weiteren einzulassen, sondern ich möchte nur ein Paar thatfächliche Unrichtigkeiten in den Ausführungen des Herrn Vorredners richtig stellen.

Er sagte: »Die kranjische Sparcasse ist ein öffentliches Institut und unterliegt öffentlicher Kritik.« Das ist unrichtig, sie ist ein Privatverein, das ist eine unstrittige Sache, worüber nach dem Statut kein Zweifel obwalten kann.

Die zweite thatfächliche Unrichtigkeit ist die, daß gesagt wurde, die kranjische Sparcasse begünstigt in hervorragender Weise nur deutsche Institute und deutsche Zwecke. Es genügt, einen Blick in die Liste der Unterstützungen im Laufe der letzten 10—15 Jahre zu thun und die Herren werden sehen, daß gegenüber den Spenden für deutsche Vereine und Anstalten eine ganz außerordentlich viel höhere Summe für Institute gegeben wurde, welche ausschließlich oder im überwiegendsten Maße der slovenischen Bevölkerung des Landes zugute kommen.

Mit diesen beiden Berichtigungen begnüge ich mich heute.

Poslanec dr. Tavčar:

Slavni zbor! Čutim za svojo dolžnost, nekoliko spregovoriti k drugi resoluciji. Naglašam, da se ne postavljamo na stališče, da naj danes stavljamo prošnjo do kranjske hranilnice. Od početka izrečem, da sem proti temu, da bi visoka zbornica beračila pri kranjski hranilnici, da naj dá kaj podpore za šolske zgradbe. Mi se še dobro spominjamo, na kak način je stopila hranilnica s tistimi 6000 gold. pred deželo, in kako je le-tó nekako prisilila, naj obljubi tudi svojih 6000 gold. Šele potem je dala slavna hranilnica svojih 6000 gold.! A prišla je prva prilika, in to naglašam, katero je takoj porabila, da je naenkrat skartirala tisto svoto, katero je prej dajala za šolstvo! Kdor pozna sredstva hranilnice, mora reči, da je svota 6000 gold. za njo beraška podpora in ako je še celo tako podporo odrekla, je provocirala kritiko javnosti. (Klici na levi: — Rufo links: Dobro, dobro!) Ali še bolj se čuti provokacija, ako pomislimo, pri kakej priliki je hranilnica odrekla to revno podporo! Ni počakala časa, da bi se spremljen zakon o šolstvu; že o priliki, ko se je stavljal v državnem zboru Liechtensteinov predlog, o katerem se je vedlo, da mu pameten državni zbor ne bode pritrdil, je odrekla podporo in s tem evidentno pokazala, da ona vganja politiko, da ona ni samo denarni zavod, ampak političen zavod *par excellence*, kojega ima nemška stranka v deželi! Zarad tega mislim, da bi dostojanstvu slavne zbornice nikakor ne ugajalo, ako bi se mi danes obrnili do kranjske hranilnice, da naj nam zopet dá tistih 6000 gold. Dasiravno poznam razmerje, katero vlada med strankami v tej zbornici, dasiravno so me klici na tej strani, poprej ko je go-

voril častiti gospod predgovornik Hribar, prepričali, da menda tudi večini te zbornice ne bode všeč, kar se je danes govorilo, se vendar ne morem postaviti na stališče, da bi se morala večina vedno z veliko popustljivostjo obnašati nasproti manjini. Meni se ne zdi opravičeno, da bi ti manjini bilo treba kazati tak respekt, kot hoče večina. Nemška stranka je bolj podobna Aesopovemu levu, ki ničesar ne sne, kar mu blizo ne pride. Jaz se torej te manjine nikakor ne bojim, in štel sem si v svojo dolžnost, pri tej priliki odkrito svoje mnenje izreči, brez ozira na to, ali to dopade tej ali oni stranki v tej zbornici. Meni je samo za to, da se varuje čast te zbornice, in ker se mi zdi resolucija taka, da bi škodovala samozavesti te zbornice, bodem glasoval proti njej in prepuščam kranjskeji hranilnici, naj stori s temi 6000 gold., kar hoče. Ako jih ne dà iz proste volje, naj jih obdrži v zakladnici, kolikor časa hoče!

Abgeordneter Luchmann:

Ich habe den sehnlichsten Wunsch, daß die kranjsche Sparcasse den Betrag von 6000 fl. als Subvention für Schulhausbauten wieder bewilligen würde, aber eben so muß ich wünschen, daß die Begründung dieser Resolution der Sparcasse nicht bekannt würde, denn es könnte nur das Gegentheil von dem erzielt werden, was man wünscht.

Den Vorwurf, daß die kranjsche Sparcasse ein hervorragender politischer Verein ist, den muß ich zurückweisen. Wer ihre Geschichte kennt, weiß, daß ihre Thätigkeit nur darin bestanden hat, ganz Kraia wohlzuthun. Was dem Herrn Vorredner ein Dorn im Auge ist, ist einzig nur, daß die Sparcasse meint: die Kenntnis der deutschen Sprache ist für unser Land von Vortheil, in materieller ebensowohl wie in geistiger Beziehung und eben so zum Vortheile unseres Staates, indem wir uns als Oesterreicher fühlen, die eine gemeinsame Sprache haben müssen. Sie glaubt aber damit dem Lande wohlzuthun, nicht aber politische oder Parteitendenzen zu verfolgen; dagegen muß jeder die Sparcasse in Schutz nehmen, wenn er ihre Thätigkeit seit 60 Jahren, seit sie besteht, ins Auge faßt.

Poročevalec dr. Vošnjak:

Nisem pričakoval, da se bode takó obsirna debata pri tej priliki razvnela, in prisiljen sem, da tudi nekaj besed spregovorim o zadevi, ki se je razpravljala. Finančni odsek nasvetuje omenjeno resolucijo, ker je res velika potreba na deželi in deželni zaklad ne more vseh prošenj uslišati in podpore deliti, darsiravno stori, kar je mogoče. Hranilnica je o svojem času nekako iz trte izvila izgovor, da zavoljo tega, ker se misli spremeniti šolski zakon, odteza prej dovoljene podpore. O tem se je govorilo že pred dvema letoma v tej zbornici in že tačas se je grajalo, da je hranilnica iz tako jalovega izgovora odrekla podpore. Ako hranilnica res ne bode več podpore dajala, si bomo sami naprej pomagali kot ta leta. Vender se deželni zbor ne ponižuje, ako prošnja sklene in deželni odbor ta sklep hranilnici naznani. Če ga hranilnica ne bode upoštevala, bode to v očeh ljudi nji več škodilo nego nam, kajti narod bode sprevidel, da

ona ne mara za najvažnije potrebe ljudstva, da jih noče podpirati, kakor bi lahko in da svoje podpore daja enostransko, ne pa na obe strani enako. Da bi bila kranjska hranilnica popolnoma privaten zavod (Poslanec dr. Schaffer kliče: — Abgeordneter Dr. Schaffer ruft: Gewiß!), kot je gospod dr. Schaffer trdil, je nemogoče. Hranilnice so javni zavodi (Poslanec dr. Schaffer kliče: — Abgeordneter Dr. Schaffer ruft: Nein!), one morajo javno svoj račun polagati in se ne smejo smatrati kot privatni zavodi. Res, da to stori kranjska hranilnica, ker se omeji na malo družin. Upravni odbor popolnijo iz najozžjih svojih krogov in ne pomislijo, da tisti, ki nosijo svoje krajcarje v njeno blagajnico, so povsem družega mnenja, nego sedanji upravni odbor, ki se sostavlja na enostransko stališče, česar nihče ne more odobravati in kar tudi hranilnici na korist biti ne more. Sicer pa predlagam, naj se resolucija sprejme, kot jo predlaga finančni odsek.

Deželni glavar:

Prestopimo k glasovanji, in sicer o vsakej resoluciji posebej. Prosim gospode, ki pritrde prvi resoluciji finančnega odseka, naj blagovolé obsedeti.

(Obvelja — Angenommen.)

Predlog je obveljal.

Prosim gospode, ki pritrde drugi resoluciji finančnega odseka, naj izvolijo ustati.

(Obvelja — Angenommen.)

Predlog je sprejet.

11. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji Frana Majdiča, diplomiranega živinozdravnika, za podporo.

11. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition des Franz Majdič, diplomirten Thierarztes, um Unterstützung.

Poročevalec dr. Vošnjak:

Fran Majdič, diplomirani živinozdravnik, ki sedaj služi pri vojakih, obrnil se je do slavnega zbora s prošnjo, da bi se mu dala kaka podpora, ako bi se naselil v Logaškem okraju. Znano je, da tam ni nobenega živinozdravnika, akoravno je upati, da bode slavna vlada, kot je že za druge okraje nastavila živinozdravnike, tudi za Logaški okraj katerega nastavila, ker je za Logatec in za bližnjo Vrhniko zelo potreben. Prosilec se zaveže, da se bode naselil v Logatci, ako bi se mu podpora dovolila. Deželni zbor je že dovolil za Radovljico podporo in finančni odsek z ozirom na razloge, katere prosilec navaja, nasvetuje:

Slavni deželni zbor naj sklene:

«Živinozdravniku Franu Majdiču se dovoljuje za l. 1890. podpora v znesku 200 gld. iz deželnega zaklada, ako bode kot živinozdravnik naseljen v Logatcu.»

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

12. Ustno poročilo finančnega odseka o deželno-kulturnega zaklada proračunu za leto 1890. in o računskem sklepu za l. 1888. (k prilogi 6.).

12. Mündlicher Bericht des Finanzanschlusses über den Vorschlag des Landesculturfondes pro 1890 und über den Rechnungsabschluss pro 1888 (zur Beilage 6.).

Poročevalec Višnikar:

Slavni zbor! Poročati mi je v imenu finančnega odseka o proračunu in računskem sklepu deželnega kulturnega zaklada. Številke proračuna se skorej popolnoma vjemajo z onimi prejšnjih let in jih tudi finančni odsek ni spremenil.

Med potrebsčino je prvo, donesek za vino- in sadjerejsko šolo na Grmu 2400 gold., kot prejšnja leta. Troški za deželno-kulturne namene, ki so vstavljeni med redne troške, so po svojem bistvu izvanredni. V proračun postavljena svota 2100 gold., ki se dovoljuje deželnemu odboru, je kredit, kateri se naj porabi za kulturne namene. Da troški, ki se s tem pokrivajo, niso redni, razvidno je posebno na strani sedmi priloge, kjer je navedeno, za kaj se ta kredit porablja. Svota 2100 gold. naj se tedaj stavi v rubriko izvanrednih troškov.

Ker se bode več v računskem sklepu navedenih izdatkov prihranilo in ker je v obče znano, koliko škode napravljajo poljedelstvu hrošči in belini, nasvetuje finančni odsek, naj se posebno za pokončanje hroščev in belinov iz tega kredita dajajo primerne nagrade. Potrebsčina se torej spreminja tako, da je rednih troškov 2420 gold., izvanrednih 2100 gold., skupaj 4520 gold.

V zaklado spadajo 1.) globe za gojzadne prestopke in poljske poškodbe z 2000 gold., 2.) lovski listi z 2500 gold., in sicer za 50 gold. više kot v prejšnjih letih, ker se pričakuje vsled novega zakona nekoliko več dohodkov. Pri tej točki si šteje finančni odsek v dolžnost, opozarjati slavno vladu na to, kako različno ravnajo posamezna okrajna oblastva. Lovska karta stane 3 gold., za kolek za listek se jemlje 1 gold., poleg tega pa se za prošnjo, naj se stavi ustmeno ali pismeno, 50 kr., in za tiskovino, katero pošilja deželni odbor glavarstvom brezplačno, plačati je 5 kr., tako da stane lovška karta 4 gold. 55 kr., mesto 4 gold. Tudi ni dvomiti, da bodo lovski listi deželi več donasali, ako se strogo pazi na to, da vsakdo, ki hodi s puško na rami preganjat ubogo žival, tudi plačuje lovski list. Znano je, da jih je mnogo, ki hodijo na lov brez lovske karte, in ako se bode strogo postopalo nasproti takim lovcem, bodo tem raje opravičeni lovci plačevali višje svote kot najemščino za lov.

V drugih točkah finančni odsek proračuna, kakor ga predlaga deželni odbor, ni spremenil in mi ni glede njih nič posebnega omeniti.

(Bere ostale številke proračuna iz priloge 6. — Sieht die übrigen Summen des Vorschlags aus Beilage 6.)

Istotako k računskemu sklepu in razkazu skupne imovine, kakor sta tiskana v prilogi 6., v imenu finančnega odseka nimam ničesar posebnega omeniti.

(Bere glavne številke računskega sklepa in razkaza skupne imovine iz priloge 6. — Sieht die Hauptsummen des Rechnungsabchlusses und der Nachweisung des gesammten Vermögens aus Beilage 6.)

Finančni odsek je mnenja, da je ravno pri razpravi o deželno-kulturnem zakladu umestno, slavno vladu opozarjati na to, da se nekateri zakoni, ki so bili izdani posebno v korist poljedelstva, ne izvršujejo nič ali prav malo. Ti zakoni so posebno oni z dné 17. junija 1870, št. 21. dež. zak., o varstvu zemljskih pridelkov proti škodi gosenic, hroščev in drugih škodljivih mrčesov, z dné 17. junija 1870, št. 20. dež. zak., o varstvu tičev, za poljedelstvo koristnih, potem zakon z dné 11. februarja 1883, št. 10. dež. zak., o zatiranji predenice in drugega plevela in zakon z dné 17. januarja 1875, št. 8. dež. zak., ob ohrambi poljščine.

Glede na to stavi finančni odsek nasvet:

1.) Proračun deželno-kulturnega zaklada za leto 1890. z rednimi troški . . . . . 2420 gold. in izvanrednimi troški . . . . . 2100 »

skupaj s potrebsčino . . . . . 4520 gold. in z zaklado . . . . . 4520 gold. in računski sklep za leto 1888. z v prilogi 6. navedenimi svotami se odobrujeta.

2.) Slavna vladu se pozivlja, da strogo pazi o tem, da se izvršujeta zakon z dné 17. junija 1870, št. 21. dež. zak., o varstvu zemljskih pridelkov, proti škodi gosenic, hroščev in drugih škodljivih mrčesov — in zakon z dné 11. februarja 1883, št. 10. dež. zak., o zatiranji predenice in drugega plevela.

Poslanec Hribar:

Visoka zbornica! Pred vsem naj mi bode dovoljeno, da gledé proračuna deželno-kulturnega zaklada izrečem nekatere pomisleke.

Imeli smo danes v obravnavi računske sklepe raznih zakladov, namreč najdeniškega, blazniškega, porodniškega, bolniškega zaklada in ustanovnih zakladov. Pri vseh teh zakladih je razvidno, ako izvzamem ustanovne zaklade, koliko dobivajo na koncu leta iz deželnega zaklada doneska. Vsi ti zakladi imajo istotako kot deželno-kulturni zaklad svoje gotove dohodke, vsak pa ima nedostatek koncem leta in v izvanrednih dohodkih je izrečeno, koliko dobiva vsako leto iz deželnega zaklada za pokritje tega nedostatka.

Gospôda moja! Za deželno-kulturne svrhe daje se iz deželnega budgeta na leto več, kot je tukaj povedano; bilo bi tudi žalostno, ko bi se dovoljevalo v ta namen le 4520 gold. na leto. V interesu preglednega knjigovodstva je torej, da bi, ko vže imamo poseben proračun za deželno-kulturni zaklad, uravnati ga tako, da bi se iz računskega sklepa vsako leto videlo, koliko se v ta namen trosi in koliko mora deželni zaklad iz svojega donasati.

Proračun za prihodno leto je že sestavljen, in težko bi bilo, ker je tudi že tiskan, da bi se za letos

kaj spremenilo v tem; pa jaz si usojam sprožiti misel, naj bi se za l. 1891. predložil proračun, uravnan tako, da bi bilo med potrebsčine postavljeno vse, kar se za deželno-kulturne namene dovoljuje iz deželnega zaklada — naj si bodo že to redni ali izredni troški — med pokritje pa uvrsti znesek, ki se pokaže kot nedostatek in kateri bode treba pokriti iz deželnega zaklada. Le tako bode mogoče, visokemu zboru videti popolnoma jasno, koliko se daje za deželno-kulturne namene in kolik je nedostatek, ki se mora pokrивati iz deželnega zaklada. Gledé tega torej predlagam:

«Deželnemu odboru se naroča, naj proračun deželno-kulturnega zaklada za l. 1891. predloži deželnemu zboru sestavljen takó, da bodo uvrščeni nanj vsi oni zneski, katere dežela troši vsako leto za deželno-kulturne namene, in sicer — kakor to zahteva njihova narav — med redne ali izredne izdatke.»

Naj spregovorim še o drugi zadevi, ki je danes tu prišla v razgovor. Finančni odsek predlaga resolucijo do slavne vlade, naj skrbi za to, da se zakoni v varstvo poljedelstva strože izvršujejo. Pred vsem je bil odseku pred očmi zakon z dne 17. junija 1870 o varstvu zemljskih pridelkov proti škodi gosenic, hroščev in drugih škodljivih mrčesov. Da je bil res to namen finančnega odseka, vidno je že iz tega, ker je letos naročil pri drugi točki proračuna (med potrebsčino) deželnemu odboru, naj se kolikor mogoče ozira na to, da se bodo dovoljevale premije občinam, oziroma šolam, za pokončevanje hroščev in glogovih belinov. Gospôda moja! kdor je letos v spomladi videl, kako ogromno škodo so napravile gosenice, mora smatrati to resolucijo za opravičeno. Omenjeni zakon sicer ne govori o metuljih, iz katerih nastajajo zalege in potem gosenice; zato so pa nekatere občine na Kranjskem spoznale iz proste volje potrebo, da storé kaj za njihovo pokončevanje in so s tem že prehiteli današnji sklep deželnega zbora, ker so, kakor je bilo čitati lanskega in predlanskega leta, ko so glogovi belini nastopali v tako ogromni množini, odločevale iz lastnih sredstev male svote šolskim vodstvom, da so delila otrokom premije za pokončevanje belinov. V nekaterih občinah plačevali so po krajcar za 100 glogovih belinov, in v jedni sami občini so polovili šolski otroci več kot 100.000 metuljev, kateri se, kakor znano, v vročih dneh lahko lové, ker posedajo ob mlakah. V resnici, ako bode deželni odbor take nagrade delil šolskim vodstvom, se bode veliko storilo za pokončanje teh metuljev. Koliko se s tem doseže, je razvidno iz tega, da jedna belinova samica znese na leto 100 do 150 jajčič, iz katerih se prihodno leto zležejo gosenice. Ves boj proti tej golazni ostal bi več ali manj neuspešen in vse sadje bilo bi pri nas že uničeno, ko bi nas narava sama ne podpirala pri uničevanju gosenčje zalege. Kedar pa le-té ne uniči zima, takrat delajo gosenice ogromno škodo, katero si bomo dobro predočili šele, ako pomislimo, kako so gospodarji prejšnja leta lahko razpečevali sadje in koliko denarja je prišlo s tem v deželo. Letos moralo je človeka boleti srce, ko je videl, da so bila že meseca maja vsa sadna drevesa tako gola, ko da so se posušila. Malo gospodarjev je skrbelo iz lastnega nagiba za pokon-

čevanje gosenic in njihovih zaleg; ako pa je kedo vender kaj storil, tedaj mu vse to ni pomagalo ničesar, kajti gosenice prilezle so s sosedovega vrta, ko so tam vse pokončale, tudi na njegovo drevje, in uničile so tudi to. Zato vidimo, da na Gorenjskem in na mnogih krajih Dolenjskega ni bilo nikakeršnega sadja. Ko bi gosenice prihodno leto zopet nastopale v takej množini, bilo bi žalostno za kmetovalca, ker bi mu veliki del dohodkov splaval po vodi.

Gospôda moja! Dolžnost poklicanih faktorjev je, skrbeti za to, da se postave zvršujejo. Mi imamo dobro postavo z dne 17. junija 1870, ki pravi v § 1.:

«Vsi posestniki, uživalci in najemniki zemljišč so dolžni, do konca meseca marca vsakega leta ali v obroku, ki ga občinski predstojnik podaljša, toda le do konca aprila meseca, svoje sadno in lepsavno drevje, grmovje, sečo, lesene vrtné plotove in hišne stene, na vrtih in vinogradih, na polji in na travnikih očistiti zapredenih gosenic, mrčesnih jajec in zapredkov (ličin) in sežgati ali kakor si bodi pokončati nabrana gosenčja gnjezda in jajca.»

Postava sama ob sebi je — kakor sem dejal — dobra. Postavodajalec je, ko jo je sklepal, želel gotovo, da se zvršuje in ne ostane samo na papirji; ali vsi od leta do leta opazujemo, da se postava ne zvršuje in da od tod nastaja velika škoda našemu kmetovalcu. Postava določuje, da jo imajo zvrševati v prvi inštanci občinski predstojniki in da se imajo določbe njene objavljati vsakó leto začetkom oktobra in februarja. Ako bi popraševali po občinah, kje se to godi, gotovo bi ne našli občine na Kranjskem, ki bi zvrševala to določbo postave; da že ne govorim o tem, da bi silila posestnike, naj očistijo svoja drevesa gosenčjih zaleg. To se mi zdi čisto naravno, kajti občinski predstojnik je v raznih stvareh navezan na svoje občinarje, ki bi mu jako zamerili, ako bi jih hotel s silo tirati k temu, da postavo zvršujejo. Zato se pa more po vsej pravici opušcanje dolžnosti šteti v zlo onim organom, ki so po § 11. zavezani, da pazijo o zvrševanju določeb te postave. Paragraf 11. namreč določuje:

«Če občina ne zvršuje te postave, ali če taista ne spolnuje dolžnosti, ki jih ima kot posestnica (§ 8.), tedaj ima politična okrajna gosposka ob njenih troških preskrbeti pôtrebno pomoč.»

Jaz sem prepričan, da bi se že veliko doseglo, ko bi politične gosposke vsako leto opozarjale županstva na njihovo dolžnost in se obračale še tudi do častite duhovščine s prošnjo, naj bi poučevala občinstvo, kako velike koristi za narodno gospodarstvo bi bilo, ko bi zvrševalo radovoljno ono, kar predpisuje postava.

Naravno je, da je pri kmetskem narodu neka mržnja proti postavam; boji se jih in ako le mogoče, jih ne spolnuje; treba je torej pouka. Zato bi — kakor sem že omenil — bilo dobro, ko bi slavna vlada večkrat po svojih organih se obračala do častite duhovščine in prosila, naj na važnost te postave opozarja svoje župljane. Kjer bi pa tudi to ne pomagalo, treba je strogega postopanja, kajti tam, kjer je skrbeti za korist naroda samega, je strogost na pravem mestu.

Ako pa pogledamo politiške gosposke, imajo za marsikatero drugo manj važno stvar več brige, kot za to, da bi narod napredoval v gospodarstvu. Pred poldrugim letom na primer imenovale so nakatere občine vladiko Strossmayerja za častnega občana. Toliko protokolov, poizvedeb, ukazov in dopisovanj z deželno vlado je bilo vsled tega, da je kar škripalo po pisarnah okrajnih glavarstev, katera vsa so bila mobilizovana. Pa vprašam Vas, gospôda moja! ali je jedna častna diploma, naj bi bila tudi proti zakonu izdana, za narodno gospodarstvo bolj nevarna ko milijarde gosenic, ki uničujejo sadno drevje in škodo delajo kmetovalcu? In za zvršenje te postave se ne stori ničesar, v tem ko se postopa s skrajno strogostjo, ako se prekorači kak manj važen paragraf občinske postave.

Moj namen je bil, priporočati vladi, naj v takih zadevah, kjer gre za napredek narodnega gospodarstva, postopa strože in naj skrbi, da se bodo postave, ki obstojé v tem oziru, od političnih gosposk strože zvrševale. Ako sem s temi besedami dosegel ta namen, zadovoljen bodem.

Deželni predsednik baron Winkler:

Iz govora gospoda predgovornika spoznam, da nekako očita političnim gosposkam, češ, da so one krive, da se ne zvršujejo nekatere postave, mereče na to, da se hrošči in drugi mrčesi pokončujejo. Mislim, da je to očitanje neopravičeno. Gotovo, politično deželno oblastvo se briga za to, da bi se postave in ravno tudi obe omenjeni postavi zvrševale, toda če se to ne spolnuje, mislim, da treba iskati krivde drugod, namreč pri občinah samih.

Opomina dosedaj ni manjkalo, naj občinski predstojniki tudi v tej zadevi strogo zvršujejo postavu; zalibog, da so naše občine semterja tako urejene, da bi bilo zastonj, zahtevati od občinskih predstojnikov, naj zvršujejo postave, katerih mnogi izmed njih še čitali niso. Treba prej postave, dane zlasti za občine, dobro in resno premišljevat in potem se tudi resno poprijeti dela. Kakor rečeno, veliko je občinskih predstojnikov, ki se le malo brigajo za postave, in to tem manj, ker jih mnogi se čitajo ne.

Ne vem pa, v kaki dotiki stoji ta stvar s Strossmayerjevimi diplomami, katere so poslale temu gospodu škofu nekatere občine kranjske. Mislim, da so mu jih poslale ravno po nasvetu gospoda predgovornika, gledé katerega ne bodem tu razkladal, kako nalogo ima po deželi; vsekako, mislim, bi bilo bolje, take stvari prepuščati občinam samim, namreč, naj dajo častne diplome temu ali onemu, ne pa, da bi se za to brigal kdo, katerega to nič kaj ne zadeva. (Smeh v sredi. — *Lachen im Centrum.*) Ako se je brigala vlada za to in našla, da so občine z dotičnimi sklepi prekoračile svoje področje, spolnjevala je le svojo dolžnost, in dolžnost vsakatega državljana je, in to tudi gospoda predgovornika, gledati na to, da se postave zvršujejo, bodi si o tej ali drugi zadevi; ali grajati vlado za to, da je po svoji dolžnosti ustavljala neveljavne sklepe občinskih zastopov, ni opravičeno, in graje gospoda predgovornika vlada za to ni zaslužila.

To sem hotel omeniti, da opravičim postopanje deželne vlade in političnih gosposk, ki skrbé za to, da se zvršujejo postave; z druge strani je pa tudi treba gledati na to, da župani to, kar politično oblastvo od njih zahteva, vestno spolnjujejo, sicer ostane vsaka postava le mrtva.

Poslanec Hribar:

Izprosil sem si besedo k faktušnemu popravku. Veleblagorodnemu gospodu deželnemu predsedniku imam samo kratko odgovoriti, da jaz nikakor nisem grajal vlade, ampak rekel sem le: ako vlada strogo skrbi, da se zvršujejo drugi zakoni, dolžnost njena je skrbeti tudi za to, da se zvršuje zakon z dne 17. junija 1870. V tej zvezi je bil moj govor s tisto zadevo, katere sem omenjal.

Poročevalec Višnikar:

Častiti gospod poslanec Hribar je v prvej vrsti obširno utemeljeval in podpiral nasvete finančnega odseka in mi jih tedaj ni treba dalje utemeljevati; — slavno vlado je že branil preblagorodni gospod deželni predsednik in velikana Strossmayerja ne maram spravljati v družbo kebrov in hroščev (smeh na levi in klici: *Dobro! — Lachen links und Rufe: Dobro!*), zatorej o tem ne bodem dalje govoril. Gledé predloga gospoda Hribarja pa nimam naloga od finančnega odseka, da bi ga podpiral. Omenjal pa bi, da ga bode težko izpeljati, ker se ne vé, kake potrebe bodo med letom nastale in torej ni mōči pri proračunu deželno-kulturnega zaklada vseh zneskov, ki se bodo v ta namen izdali, postaviti v proračun.

Poslanec Detela:

Jaz sem že včeraj v finančnem odseku ugovarjal temu, da bi se proračun deželno-kulturnega zaklada pre naredil, ker ne razvidim, zakaj bi zdaj drugače računili, kot prejšnja leta. Ne uvidim, zakaj bi bilo to, kar je bilo v proračunu lanskega leta redni potrošek, letos naenkrat izredni potrošek. Ako pogledamo naslov te priloge, o kateri se poroča, vidimo, da se glasi: proračun deželno-kulturnega zaklada. Ta zaklad je pa namenjen, podpirati deželno-kulturne namene. Kar se torej proračuna v deželno-kulturne namene, ni izvanredni, ampak redni potrošek, opravičen po namenu tega zaklada. Ta zaklad ima redne dohodke, to so glôbe za gojzdne prestopke, za lovske karte, glôbe zaradi prestopka postave o spuščanju privatnih žrebecv i. t. d. Iz teh dohodkov se plačuje za kmetijsko šolo na Grmu 2400 gold. in kar preostaja, se obrača v deželno-kulturne namene. Naprej razkazovati nadržno za vsako leto, zakaj se bode to potrosilo, ne gre. Vsako leto pridejo prošnje za šolske vrte, za gozdne drevesnice, vodnjake i. t. d., ki se sele tekom leta rešujejo, vsled česar se vsaka posamezna točka ne more postaviti vže v proračun. Pa vsi ti troški so redni troški za deželno kulturo in jaz ne vidim razloga, zakaj bi se postopalo tukaj drugače. Stvar je sicer navidezno le formalna, pa zamogel bi nastati nevaren prejudic, kajti ostal bi med rednimi troški

le donesek za šolo na Grmu in vsi doneski drugim deželno-kulturnim namenom bi bili izvanredni troški. Potem bi imel deželno-kulturni zaklad redno donasati le za šolo na Grmu, vse drugo bi bilo izvanredno. Po tem takem znali bi priti do tega, da bi se enkrat reklo: «Teh izvanrednih troškov ni treba, in vse, kar ima deželno-kulturni zaklad na razpolaganje, obrne naj se za šolo na Grmu». Za to se bodo pa Gorenjci in Notranjci zahvalili. Gotovo je ta šola koristna, ali za Gorenjsko in Notranjsko nima takega pomena, da bi se vsi doneski deželno-kulturnega zaklada obrnili le za to šolo. V deželni kulturni zaklad se stekajo dohodki iz vseh delov kranjske dežele, torej se morajo porabiti tudi za korist cele dežele. Pri takih zadevah je torej dobro, da se vsakemu preudicju izognemo. Če bo kdo v proračunu bral: I. redni troški: Donesek za vino- in sadjerejsko šolo na Grmu; II. izvanredni troški: za deželno-kulturne namene, rekel bode: «To je protislovje v proračunu deželno-kulturnega zaklada, da je to, kar se za deželno-kulturne namene potrosi, izvanredni trošek.» Jaz ne vem, zakaj smo se letos naenkrat toliko spametovali, da spoznamo to, kar iz deželno-kulturnega zaklada v deželno-kulturne namene potrosimo kot izvanredni izdatek; torej predlagam, da ostane proračun, kakor ga predlaga deželni odbor, nespremenjen in se ločitev rednih in izvanrednih troškov opusti.

Poslanec Klun:

Jaz mislim, da je ves ta prepir zaradi rednih in izvanrednih troškov nepotreben. Ako bi se naslovi, ki jih imamo zapisane na strani, zapisali na vrhu vsakega oddelka, bi se mogli izogniti nadpisu: «Redni in izvanredni troški», in ustrezno bi bilo željam vseh gospodov. Oglejmo si n. pr. to, kar je omenjal gospod predgovornik Detela. Ako bi imeli namesto pri strani na vrhu napisan naslov: «1. Donesek vino- in sadjerejski šoli na Grmu», bi se lahko delilo, kar se za šolo daje, v redne in izvanredne troške; imeli bi na primer redni donesek 2400 gold., potem morda pa še doneske za nagrade, nasade i. t. d., kar bi bili izredni troški. Naslov, o katerem se sedaj razgovarjamo, bi se moral torej glasiti: «Za deželne kulturne namene»: 1. «Redni troški», to so taki, ki bi veljali za ves čas, potem pa izredni troški, n. pr.: «Za pokončevanje mrčesov, hroščev i. t. d.» Mislim, da se torej prav lahko ustreže obema gospodoma.

Deželni glavar:

Prosim gospode, ki podpirajo predlog gospoda poslanca Hribarja, naj blagovolé ustati.
(Se podpira. — Wird unterstützt.)
Predlog je zadostno podprt.

Poročevalec Višnikar:

Ves prepir o rednosti ali izvanrednosti troškov za deželno-kulturne namene pod št. II. proračuna, nima te važnosti, katero mu je pripisoval gospod poslanec Detela. Vsa stvar je gola formalnost. Finančni odsek je z

veliko večino spoznal, da so izdatki, ki se pokrivajo s tem zakladom, izvanredni, to je najbolj razvidno iz strani sedme priloge 6. Troški 2038 gold. 66½ kr. so se izdali; društvu v obrambo avstrijskega vinarstva na Dunaji, za podpore za nove šolske vrte, za sestavo in prevod nauka o trtni uši, za pokončevanje hroščev, za napravo gozdnih sejalnice, sirarski družbi v Bledu, za natis 5000 knjižic «Nauk, kako vinograde zasajati z ameriskimi trtami», za broširanje teh knjižic, za cinkografijo v knjižici in za napravo vodovodov. Gotovo se ne more trditi, da se bodo te potrebe vsako leto redno ponavljale. Leta 1888. so bile te na mestu, prihodno leto bodo druge, in gotovo je, da se redno ne morejo ponavljati. Jaz torej ostanem pri tem, da se sprejme nasvet finačnega odseka.

Deželni glavar:

Prestopimo k glasovanju. Predlog gosp. poslanca Detele je nasproti predlogu finančnega odseka, spreminjevalni predlog, torej o tem predlogu najpred glasujemo. Prosim gospode, ki se strinjajo s predlogom gosp. poslanca Detele gledé oblike proračuna, naj ostane, kot je tiskan na drugi in tretji strani priloge 6., naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Predlog je sprejet.

Gledé številke proračuna ni ugovora in prosim torej gospode, ki pritrdijo številkam proračuna, kot so tiskane v prilogi 6., naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Predlog je sprejet.

Prestopimo k resoluciji finančnega odseka, ki se glasi:

«Slavna vlada se pozivlja, da strogo pazi o tem, da se zvršujeta zakon z dne 17. junija 1870, št. 21. dež. zak. o varstvu zemljiških pridelkov proti škodi gosenic, hroščev in drugih škodljivih mrčesov — in zakon z dne 11. februarja 1883, št. 10. dež. zak., o zatiranju predenice in družega plevela.»

Prosim gospode, ki pritrdé tej resoluciji, naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Predlog je sprejet.

Prestopimo k glasovanju o resoluciji gospoda poslanca Hribarja, ki se glasi:

«Deželnemu odboru se naroča, naj proračun deželno-kulturne zaklade za l. 1891. predloži deželnemu zboru sestavljen takó, da bodo uvrščeni vanj vsi oni zneski, katere dežela troši vsako leto za deželno-kulturne namene, in sicer — kakor to zahteva njihova narav — med redne ali izredne izdatke.»

Poslanec Klun:

Mislim, da je ta predlog v protislovji s predlogom gospoda poslanca Detele. Ker je bil slednji sprejet, odpade torej predlog g. Hribarja.

Deželni glavar:

To ni, ker velja predlog gospoda poslanca Hribarja le *pro futuro* in se tiče proračuna za l. 1891. Prosim gospode, ki pritrde predlogu gospoda poslanca Hribarja, naj blagovolé ustati.

(Se odkloni. — Wird abgelehnt.)

Predlog je odklonjen.

Preidemo k računskemu sklepu in razkazu imovine deželno-kulturnega zaklada za l. 1888. Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Prosim gospode, ki odobrujejo računski sklep deželno-kulturnega zaklada za l. 1888. in razkaz skupne imovine, kot je tiskano na str. 4. — 8. priloge 6., naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Računski sklep in razkaz imovine je odobren.

Ako slavni zbor temu pritrđi, usojal bi se še dve prilogi v prvem branji priporočati v resitev, to je: prilogo 30:

Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga računski sklep deželnega posojilnega zaklada za leto 1888. — Bericht des Landesauschusses mit Vorlage des Rechnungsabchlusses des Landes-Anlehens-Fondes pro 1888. in priloga 33:

Proračun deželnega posojilnega zaklada vojvodine Kranjske za leto 1890. — Voranschlag des Landes-Anlehens-Fondes des Herzogthumes Krain für das Jahr 1890.

Priporoča se, oddati ti prilogi finančnemu odseku v resitev.

(Ni ugovora. — Es wird kein Widerspruch erhoben.)

Ker v formalnem oziru ni ugovora, smatram, da slavni zbor pritrđi predlogu, da se prilogi oddate finančnemu odseku.

K besedi se je oglašil gospod poslanec Murnik.

Poslanec ces. svetnik Murnik:

Slavni zbor! Sklicevaje se na sklep, ki se je storil v zadnji seji, usojam si, sporazumno z načelnikom odseka za letno poročilo, nasvetovati sledeče:

Slavni zbor naj sklene:

Iz letnega poročila naj se izročé v pretres in poročanje:

1.) Finančnemu odseku in to:

a) iz § 7.: marg. št. 24., varčnost pri ordinacijah; marg. št. 27., režijni donesek na Studenci; marg. št. 28., oskrbnina v hiralnici za blazne; marg. št. 29., oskrbnina v hiralnici za hiralce; marg. št. 31., volilo Urše Ravnikar. Črka C. Deželni muzej; marg. št. 55., gradnja novega deželnega gledališča;

b) iz § 8.: marg. št. 32., nakup gozda; marg. št. 34., učila; marg. št. 38., ukaz vodstvu gledé dovoljenih kreditov; marg. št. 35., šolska knjižnica; marg. št. 48., državna podpora;

c) iz § 9.: marg. št. 7., izplačilo 300 gold. redn ubogih šolskih sester v Šmihelu;

2.) upravnemu odseku:

iz § 9.: marg. št. 8., c. kr. deželna vlada za zdaj ne pritrđi izročitvi Holzapfelrove ustanove v deželno upravo.

(Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

Deželni glavar:

Verifikacijski odsek zboruje takoj po seji, upravni odsek danes popoldne ob 4. uri, finančni odsek jutri ob 10. uri dopoldne.

Prihodno sejo določim za torek 22. t. m. ob 10. uri dopoldne sè sledečim dnevnim redom.

(Glej dnevni red prihodne seje. — Sieh Tagesordnung der nächsten Sitzung.)

Skleпам sejo.

Konec seje ob 1. uri 45 minut popoldne. — Schluss der Sitzung um 1 Uhr 45 Minuten Nachmittags.

